

Dersin Adı	Kodu	Yarıyılı	T+U	Kredisi	AKTS
Osmanlı'da Bilim Anlayışı	5224124	I	3+0	3	6
Ön koşul Dersler					
Dersin Dili	Türkçe				
Dersin Türü	Seçmeli				
Dersin Koordinatörü					
Dersi Veren					
Dersin Yardımcıları					
Dersin Amacı	Bu dersin amacı; Bilim nedir? Konusu, en belirgin olarak klasik dönemde kendisini gösteren Osmanlı bilim anlayışının mahiyeti, tarihi kökenleri ve gelişiminin öğrenilmesini sağlamaktır.				
Dersin Öğrenme Çıktıları	<b>Bu dersin sonunda öğrenci;</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Bilim, üretim, kültür ve medeniyet, ilerleme, gerileme gibi kavramları ve bunlar arasındaki bağlantıları kavrar.</li> <li>2. Osmanlı'da köklü bir bilim geleneğinin olduğunu ve on yedinci yüzyıldan itibaren bu geleneğin nasıl zafiyete uğradığını öğrenir.</li> <li>3. Bilimden ve üretimden kopan Osmanlı devlet ve toplumunun dinamizmini nasıl kaybettiğini ve hayatın her alanında ne gibi zorluklarla karşılaştığını görür.</li> </ol>				
Dersin İçeriği	<p>“Bilim nedir” konusu, en belirgin olarak klasik dönemde kendisini gösteren Osmanlı bilim anlayışının mahiyeti, tarihi kökenleri, gelişimi, on altıncı yüzyılın seçkin Türk âlimi ve ansiklopedisti Ahmed Taşköprülüzade'nin <i>Mevzu'ati'l-'Ulûm</i>'u gibi, bu anlayışın temsil edildiği önemli eserler ele alınacaktır. 17. yüzyıldan itibaren zamanın yüksek öğrenim kurumları olan medreselerin gelişimi çerçevesinde Osmanlı bilim anlayışının karşılaştığı problemler, bunun Osmanlı devlet ve toplumu üzerindeki etkileri ve Avrupa'da dünden bugüne gelişen ve hâkim olan bilim anlayışı ile Osmanlı bilim anlayışının mukayesesi gibi konular üzerinde durulacaktır.</p>				
<b>Haftalar</b>	<b>Konular</b>				
1	Kaynak kitapların tanıtılması				
2	Ders içeriğinin ve amaçlarının anlatılması, “Bilim nedir” konusuna giriş				
3	Bilimsel bilginin sosyolojisi				
4	Bilimsel bilginin sosyolojisi				
5	Osmanlı bilim anlayışının tarihi kökenleri				
6	İslâm dünyasında bilim anlayışı ve gelişimi				
7	Ara sınav				
8	En belirgin olarak klasik dönemde kendisini gösteren Osmanlı bilim anlayışının mahiyeti				
9	On altıncı yüzyılda bilim merkezleri olan zamanın yüksek öğretim kurumları: Medreseler				
10	On altıncı yüzyılda kendini gösteren Osmanlı âlimleri ve eserleri: Zamanın en önemli ansiklopedisti Ahmed Taşköprülüzade ve <i>Mevzu'ati'l-'Ulûm</i> örneği				
11	17. yüzyıldan itibaren zamanın yüksek öğrenim kurumları olan medreselerin gelişimi çerçevesinde Osmanlı bilim anlayışının karşılaştığı problemler				
12	17. yüzyılda Osmanlı bilim anlayışının karşılaştığı problemlerin Osmanlı devlet ve toplumu üzerindeki etkileri				
13	Avrupa'da dünden bugüne gelişen ve hâkim olan bilim anlayışı ile Osmanlı bilim anlayışının mukayesesi				
14	Dersin öğrenme çıktıları ve genel yeterliliklerin değerlendirilmesi				
<b>Genel Yeterlilikler</b>					
İnsanın diğer canlılar gibi sadece yemek, içmek ve neslini devam ettirmekle sorumlu olmadığını, doğuştan bilgisiz olarak dünyaya geldiğini veya gönderildiğini, bu nedenle hayatı boyunca öğrenmeye ve kendini geliştirmeye mecbur bir varlık olduğunu ve bilimle kültür, medeniyet ve gelişmişlik gibi kavramlar arasındaki ilişkileri kurabilir.					
<b>Kaynaklar</b>					
Adıvar, A. Adnan. <i>Osmanlı Türklerinde İlim</i> . 5. basım. Remzi Kitabevi, İstanbul, 1991. Altıntaş, Ramazan. “Fuzûlî’de (ö. 963 / 1556) Bilgi ve Tabiat Anlayışı”, <a href="http://www.cumhuriyet.edu.tr/akademik/fak_ilahiyat/der61/003.htm">http://www.cumhuriyet.edu.tr/akademik/fak_ilahiyat/der61/003.htm</a> [27. 04. 2008]. Arslan, Hüsamettin. <i>Epistemik Cemaat: Bir Bilim Sosyolojisi Denemesi</i> . Pradigma, İstanbul, 1992. Barnes, Barry. <i>Bilimsel Bilginin Sosyolojisi</i> . (Çeviren ve önsöz ekleyen Hüsamettin Arslan). Vadi Yayıncılık, Ankara, 1990.					

Chalmers, Alain. *Bilim Dedikleri: Bilimin Doğası, Statüsü ve Yöntemleri Üzerine Bir Değerlendirme*. (Ahmet İnam'ın bir önsözü ile birlikte çev. Hüsamettin Arslan). Vadi Yayıncılık, Ankara, 1990.

Eric, Josephson (Ed.). *Man Alone*. (Edited with an introduction by Eric And Mary Josephson). Dell Publishing Co., New York, 1962 .

Freund, Julien. *Beşerî Bilim Teorileri*. (Çev. Bahaeddin Yediyıldız). TTK, Ankara, 1991.

Feyerabend, Paul K. *Yönteme Hayır: Bir Anarşist Bilgi Kuramının Ana Hatları*. (Çev. Ahmet İnam). 2. Baskı. Ara Yayıncılık, İstanbul, 1991.

Gazioğlu, Ahmet C. “Kıbrıs Sorunu, Ortaklık Cumhuriyeti ve AB Üyeliği Girişimlerinin Siyasi ve Hukuki Yönleri”, Ali Ahmetbeyoğlu – Erhan Afyoncu (Yayına haz.), *Dünden Bugüne Kıbrıs Meselesi*, Tarih ve Tabiat Vakfı, İstanbul, 2001, ss. 255-306.

Gül, Ahmet. *Osmanlı Medreselerinde Eğitim-Öğretim ve Bunlar Arasında Dâru'l-Hadîslerin Yeri*. Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1997.

İnam, Ahmet. “Bilimin Üç Boyutu: Tarih, Toplum, Birey”, *Bilim ve Teknik*, Ankara, c. 24, Aralık 1991, 289.

Katip Çelebi. *Mizânu'l-hak fî ihtiyârî'l-ehak - İslâm'da Tenkid ve Tartışma Usulü*. (Açıklamalarla sâdeleştiren: Süleyman Uludağ – Mustafa Kara). Marifet Yayınları, İstanbul, 1990.

Kazıcı, Ziya – Şeker, M. *İslâm-Türk Medeniyeti Tarihi*. İlaveli 2. Baskı. Çağrı Yayınları, İstanbul, 1982.

Kazıcı, Ziya. *Osmanlı'da Eğitim-Öğretim*. Bilge Yayınları, İstanbul, 2004.

Kuhn, Thomas S. *Bilimsel Devrimlerin Yapısı*. (Çeviren ve önsöz ekleyen Nilüfer Kuyaş), 3. Baskı. Alan Yayıncılık, İstanbul, 1991.

Nev'î Efendi. *İlimlerin Özü: “Netâyic el-Fünûn”*. (Yayına hazır.: Ömer Tolgay). İnsan Yayınları, İstanbul, 1995.

Sayılı, Aydın. *Ortaçağ İslâm Dünyasında Yüksek Öğretim: Medrese* (İngilizce'den çev. Recep Duran), (Yakın Doğu Üniversitesi'nde Dağıtılmış Bir Broşür), Lefkoşa, 2002.

Stern, F. R. *The Varieties of History*. 2nd Edition. New York, 1972.

Taşköprizâde Ahmet. *Mevzuâtü'l-Ulûm*. (Mütercim: Kemaleddin Mehmed). Cilt: I-II. İstanbul, 1313.

Unan, Fahri. “Taşköprülü-zâde'nin Kaleminden XVI. Yüzyılın İlim ve Âlim Anlayışı”, *Osmanlı Araştırmaları*, XVII, (İstanbul, 1997), 149-264.

Unan, Fahri. “Klasik Dönem Osmanlı Bilim Anlayışı”, <http://yunus.hacettepe.edu.tr/-unan/klasikdonembilimanlayisi.html> [27. 04. 2008].

Unan, Fahri. “Taşköprülü-zâde ve Mevzû'âtü'l-'Ulûm'u”, <http://yunus.hacettepe.edu.tr/-unan/klasikdonembilimanlayisi.html> [27. 04. 2008].

#### Değerlendirme Sistemi

**Ara sınav: % 40**  
**Final: % 60**

PROGRAM ÖĞRENME ÇIKTILARI İLE DERS ÖĞRENİM ÇIKTILARI İLİŞKİSİ TABLOSU															
	PÇ1	PÇ2	PÇ3	PÇ4	PÇ5	PÇ6	PÇ7	PÇ8	PÇ9	PÇ10	PÇ11	PÇ12	PÇ13	PÇ14	PÇ15
ÖÇ1	5	5	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	5	4	5
ÖÇ2	5	4	5	4	4	4	4	3	5	4	5	4	4	5	4
ÖÇ3	5	5	5	4	5	4	5	4	5	4	4	4	4	5	3
ÖÇ: Öğrenme Çıktıları PÇ: Program Çıktıları															
Katkı Düzeyi	1 Çok Düşük			2 Düşük			3 Orta			4 Yüksek			5 Çok Yüksek		

#### Program Çıktıları ve İlgili Dersin İlişkisi

	PÇ1	PÇ2	PÇ3	PÇ4	PÇ5	PÇ6	PÇ7	PÇ8	PÇ9	PÇ10	PÇ11	PÇ12	PÇ13	PÇ14	PÇ15
Osmanlı'da Bilim Anlayışı	5	5	5	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4